

Jaarverslag 2015

Boekmanstichting

kenniscentrum voor kunst, cultuur en beleid

Inhoud

Bestuur, toezicht en organisatie	4
Organisatie op koers.....	4
Raad van Toezicht	5
Bibliotheek Boekmanstichting	7
Collectie centraal	7
Functies studiezaal	8
Collectie	9
Digitalisering	9
Downloads	10
Aanwinsten.....	10
Publiek.....	11
Samenwerking met tijdschrift <i>Boekman</i>	13
Activiteiten	14
Expertmeeting bij de KNAW over kunst en gezondheid.....	14
Onderzoek in zicht.....	14
Kunstkwartet	15
Boekman Salon.....	16
Debat vaste boekenprijs	18
Peer-to-peer meeting: De toegevoegde waarde van kunst.....	18
Expertmeeting Nederlandse kunst in de wereld 1980-2013.....	19
Derde Boekman Dissertatieprijs	19
Boekmanlezing Holland Festival	20
Symposium Kaalslag of Cultuuromslag?	21
Vier onvermijdelijke gesprekken over kunst en de wereld	22
Expertmeeting bij de KNAW over kunstkritiek	23
Zevende Johannes Vermeer Prijs naar Michel van der Aa	23
Boekmanstichting tijdens Cultuur in Beeld	24
Lopende projecten.....	25
Cultuurindex Nederland	25
Landelijke Werkgroep Cultuurbeleid.....	27
Promotieonderzoek Marilix Beernink	28
Publicaties	29
Tijdschrift <i>Boekman</i>	29
Adviesraad.....	30
Edities <i>Boekman</i> 2015.....	30

Boekman 102: People's Palaces: openbare bibliotheken als hart van de gemeenschap..	30
Boekman 103: Wie geeft er aan cultuur?	31
Boekman 104: Kunst als recept.....	32
Boekman 105: Culturele koersen	33
<i>Boekman Extra</i>	34
Compendium of Cultural Policies and Trends in Europe	35
Online	36
Website.....	36
Sociale media.....	36
Bijlagen.....	37
Samenstelling Raad van Toezicht, bestuur en andere gremia per 31 december 2015.....	37
Personeel	39
Financiën.....	40
Publicaties medewerkers.....	41
Activiteiten medewerkers.....	44
Bestuursactiviteiten.....	46

Bestuur, toezicht en organisatie

Organisatie op koers

De Boekmanstichting heeft zich binnen de huidige cultuurnotaperiode ontwikkeld van een studiecentrum voor kunst, cultuur en beleid naar een kenniscentrum voor trends in cultuur. In dit jaaroverzicht wordt verslag gedaan van alle activiteiten en publicaties die hieraan bijdroegen. Zoals het drukbezochte symposium *Kaalslag of Cultuuromslag?* over feiten, cijfers en kansen in de cultuur, dat wij in samenwerking met het Prins Bernhard Cultuurfonds in juni organiseerden. Of de beide *Boekman* themanummers *Wie geeft er aan cultuur?* (aflevering 103 over geldstromen in de culturele sector) en *Culturele koersen* (aflevering 105 over trends in cultuur). Ondanks aanhoudende bestuurlijke en organisatorische uitdagingen in de culturele sector, hield de Boekmanstichting stevig koers. Dit deden wij tegen een achtergrond van (soms) grote verschuivingen in de culturele sector. Sectoroverstijgende trends daarbij zijn, onder meer, de opmars van zzp'ers en vrijwilligers in de kunsten, digitalisering van de distributie en marketing en een verschraving van het culturele aanbod, vooral in kleine gemeenten en krimpregio's.

Om adequaat op deze ontwikkelingen in te kunnen spelen, zowel vanuit de (lokale) beleidspraktijk als vanuit de cultuursector zelf, is het van belang dat er deugdelijk cijfermateriaal beschikbaar is. De Boekmanstichting ziet hierbij een belangrijke taak weggelegd voor zichzelf om - op onafhankelijke wijze - bestaande cultuurdata te verzamelen, te analyseren, te duiden en te delen. Mede dankzij ons werk aan de Cultuurindex Nederland, waarvan de tweede editie in 2015 het licht zag, heeft deze taak zich in de afgelopen jaren ontwikkeld tot een belangrijke pijler onder de stichting. De Cultuurindex Nederland brengt het omvangrijke palet aan cultuurcijfers bij elkaar om overkoepelende ontwikkelingen over langere termijn te analyseren. Deze werkzaamheden zijn een gezamenlijke inspanning van onze bibliotheekmedewerkers, de redacteurs van tijdschrift *Boekman* en de in 2015 aangetrokken coördinator Cultuurindex Nederland.

Op deze ontwikkelingen anticiperend hebben wij onze missie in het afgelopen jaar aangescherpt: De Boekmanstichting is het onafhankelijke kenniscentrum voor kunst- en cultuurbeleid in Nederland. Zij verzamelt, analyseert en verspreidt data en

informatie over de cultuursector en stimuleert en faciliteert het gefundeerde cultuurdebat. Hieronder leest u hoe hier in 2015 invulling aan is gegeven.

Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht vergaderde op 24 maart, 7 juli en 23 oktober. Ter voorbereiding daarop vergaderde de commissie van bestuursbijstand, het dagelijks bestuur van de stichting, op 15 maart, 5 juni en 13 oktober. In de voorjaarsvergadering werden de jaarrekening, het bestuursverslag en het inhoudelijk jaarverslag over 2014 goedgekeurd. In de zomervergadering werden de contouren van het activiteitenplan 2017-2020 met elkaar besproken. In de najaarsvergadering werd op basis hiervan de definitieve versie gepresenteerd met als titel *Kennis van cultuur: documenteren, duiden en delen*. In de vergadering werden tevens de begroting 2016 én de meerjarenbegroting 2017-2020 goedgekeurd.

De Raad van Toezicht van de Boekmanstichting werd tot 2015 conform de statuten samengesteld op basis van voordrachten door de volgende instanties: de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, het Interprovinciaal Overleg, de Museumvereniging, de Federatie Cultuur, de Federatie Nederlandse Vakverenigingen en de Vereniging van Samenwerkende Nederlandse Universiteiten. Dit voordrachtprincipe is eind 2014 in de herziene statuten vervangen door de volgende omschrijving: “De Raad van Toezicht is samengesteld uit personen, die afkomstig zijn uit verschillende sectoren van de maatschappij, zoals kunst- en cultuurbeleid, gemeenten, provincies, universiteiten, cultureel erfgoed, musea, podiumkunsten en bedrijfsleven”. Bovendien is in de nieuwe statuten de verplichting vervallen om de minister van OCW vooraf te consulteren bij het aanstellen van de voorzitter.

De Raadsleden worden benoemd voor een periode van drie jaar. Na afloop van deze periode kan de termijn twee keer worden verlengd. Met het in werking treden van de herziene statuten op 1 januari 2015 werden, behoudens Arno Brok en Adelheid Ponsioen, alle zittende leden van de Raad van Toezicht benoemd, evenals Hetty Hafkamp, burgemeester van Bergen en Karin van Gilst, algemeen directeur Stedelijk Museum Amsterdam. In de loop van het jaar werd de Raad uitgebreid met nog twee nieuwe leden. In juli trad Hagar Heijmans, strategie consultant bij McKinsey & Company toe en in november Coen Teulings, hoogleraar economie aan de University of Cambridge en de Universiteit van Amsterdam. De Raad van Toezicht komt met acht personen met zeer uiteenlopende achtergronden tegemoet aan de Governance Code Cultuur en de Code Culturele Diversiteit.

De stichting is de vertrekkende leden zeer erkentelijk voor hun jarenlange inzet en betrokkenheid in de raad, en is zeer verheugd over de komst van haar nieuwe leden. Op 31 augustus vond het monitorgesprek jaarverantwoording plaats tussen de Boekmanstichting, vertegenwoordigd door de directeur, en betrokken ambtenaren van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW). Dit verantwoordingsgesprek verliep naar volle tevredenheid.

Bibliotheek Boekmanstichting

Collectie centraal

In 2015 is opnieuw het digitale publieksbereik van de catalogus gegroeid; de online catalogus werd vaker geraadpleegd, ruim 9.000 keer meer dan in 2014.

De zichtbaarheid en het gebruik van zowel de digitale als de fysieke collectie is in 2015 toegenomen. Er zijn bijna 5.000 documenten meer gedownload via de online catalogus ten opzichte van 2014. Opvallend is dat twee van de drie meest gedownloade documenten te maken hadden met de reeks *Onderzoek in zicht*. Met deze reeks faciliteert de bibliotheek onderzoekers die hun dissertatie willen toetsen of presenteren aan een geïnteresseerd publiek. Deze dissertaties bewegen zich binnen het domein van de Boekmanstichting. De reeks biedt de bibliotheek een nieuwe kans om haar collectie te presenteren.

De medewerkers van de bibliotheek verzorgden zoals in voorgaande jaren het bronmateriaal voor onder meer de Cultuurindex Nederland en het tijdschrift *Boekman*. Zij hebben zich in 2015 extra ingezet door literatuurlijsten samen te stellen ten behoeve van het debat over de Vaste Boekenprijs in maart en de jaarlijkse kunst- en cultuurconferentie in december: *Cultuur in Beeld* (zie elders in dit jaarverslag). De literatuurlijsten bestonden uit selecties van digitale publicaties (rapporten, artikelen) uit de online catalogus van de bibliotheek. Hiermee trad de bibliotheek met haar collectie op een nieuwe manier buiten de muren van de Boekmanstichting.

Funcities studiezaal

Naast het ontvangen en begeleiden van bibliotheekbezoekers en het geven van rondleidingen, stelt de bibliotheek haar deuren steeds vaker open voor nieuwe initiatieven. Op deze wijze draagt de bibliotheek bij aan het verbinden van wetenschap, beleid en bestuur en sector. Naast diverse expertmeetings en netwerkbijeenkomsten, in de regel op de dagen dat de bibliotheek niet geopend is voor publiek, vonden in 2015 de volgende bijeenkomsten plaats in de studiezaal:

Onderzoek in zicht

In de reeks *Onderzoek in zicht*, gestart in 2014, krijgen onderzoekers de gelegenheid hun werkzaamheden op het terrein van kunst- en cultuurbeleid te toetsen aan een geïnteresseerd publiek. De bibliotheek sluit bij de presentaties aan door publicaties over het desbetreffende thema te tonen. Fysiek, met behulp van displays in de studiezaal, en digitaal via boekman.nl, de sociale media en de online catalogus. In 2015 waren er vijf bijeenkomsten (zie activiteiten).

Wikipedia Workshop

Binnen het samenwerkingsproject *Wikipedians in Special Residence* verzorgde ‘Wikipedian’ Hans Muller in 2015 een workshop *Schrijven in Wikipedia*. Voor het project, dat van 2013 tot en met 2015 liep, waren vijf thema’s geselecteerd, waaronder Kunst & Cultuurdata. De Boekmanstichting, Filminstituut EYE, de Rijksdienst Cultureel Erfgoed en het Rijksmuseum gaven hieraan invulling. Het project werd uitgevoerd onder auspiciën van de Werkgroep Speciale Wetenschappelijke Bibliotheken (WSWB), een samenwerkingsverband van 25 Nederlandse bibliotheken.

A Sharing Academy

De Boekmanstichting stelde haar studiezaal beschikbaar voor vergaderingen en de introductiebijeenkomst van A Sharing Academy, een initiatief van componist Merlijn Twaalfhoven. Het achterliggende idee is een coachingtraject te starten voor kunstprofessionals die op zoek zijn naar inspiratie voor en begeleiding van samenwerkingsprojecten.

Filmopnamen

Tweemaal was de studiezaal filmdecor. De Nederlandse Publieke Omroep gebruikte de studiezaal als filmlocatie voor de televisieserie *A.D.A.M en E.V.A.* Een particuliere filmmaker zette de zaal in als decor voor een film waarmee hij een subsidieaanvraag wilde ondersteunen.

Stukafest

In het kader van het studentenkamerfestival Stukafest stelde de Boekmanstichting haar studiezaal beschikbaar voor een optreden van het Straatorkest. Met twee violen, altviool en cello speelden conservatoriumstudenten verschillende muziekgenres.

Collectie

Het collectieprofiel wordt blijvend aangescherpt en afgestemd op de actualiteit.

Daarbij ligt de nadruk op de uniciteit van de collectie: de consistentie van de opbouw, de verzameling grijze literatuur en de samenstelling van de onderwerpsgebieden. De belangrijkste onderwerpsgebieden zijn:

▪ Architectuur	
▪ Beeldende kunsten/
Vormgeving	▪ Filmkunst en fotografie
▪ Bibliotheken	▪ Kunsteducatie
▪ Cultureel erfgoed	▪ Literatuur
▪ Cultuurparticipatie	▪ Mediabeleid
▪ Creatieve industrie	▪ Museumbestel
	▪ Podiumkunsten

Giften

In 2015 ontving de bibliotheek afgeschreven publicaties van zowel het Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst (LKCA) als van de Universiteit van Amsterdam (UvA). Deze publicaties zijn een waardevolle aanvulling op de collectie en worden in de loop van 2016 verwerkt en toegevoegd aan de catalogus.

Digitalisering

Het beleid van de bibliotheek is gericht op digitale collectievorming. Waar mogelijk, wordt digitaal aangeschaft. Met inachtneming van de auteursrechtelijke bescherming streeft de bibliotheek ernaar zoveel mogelijk documenten ook buiten haar muren geheel digitaal toegankelijk te maken, zodat internetgebruikers deze publicaties vanaf elke gewenste locatie op hun scherm kunnen inzien. Voor de digitale publicaties die niet vrij toegankelijk zijn, is inzage alleen mogelijk wanneer men de catalogus binnen de muren van de bibliotheek raadpleegt.

In 2015 was 76 procent van de aanwas digitaal. Er zijn 296 titels uit de collectie gescand. De gescande collectie bestaat voornamelijk uit grijze literatuur: 18 jaarverslagen, 3 tijdschriftartikelen en 265 rapporten. Na het digitaliseren zijn de fysieke documenten gesaneerd.

Downloads

Het collectiebeleid, gericht op het verwerven van digitale documenten, slaat aan bij de gebruikers van de bibliotheek. In vergelijking met 2014 is er een toename te zien van het aantal downloads. Hoewel het aantal titels dat gedownload werd afnam (2.778 i.p.v. 3.326) werden die titels wel vaker gedownload (11.505 i.p.v. 6.911). Ook is er in de aanwas van de digitale collectie een verschuiving te zien naar meer publiekelijk toegankelijke documenten (in plaats van bronnen die enkel intern beschikbaar zijn in verband met auteursrechten). Hiermee wordt de totale collectie steeds toegankelijker buiten de muren van de Boekmanstichting.

Catalogus	Digitale documenten	Downloads	Intern document	Extern document
2014	3.326	6.911	51 %	49%
2015	2.778	11.505	43%	57%

Aanwinsten

Eind 2015 bevatte de catalogus van de bibliotheek 77.159 gedocumenteerde titels, waarvan 59 procent digitaal beschikbaar was. Er zijn 1.709 nieuwe titelbeschrijvingen in de catalogus opgenomen: 883 boeken en 826 artikelen.

Aanwinsten	Totaal in %	Papier	Digitaal		Digitaal niet vrij	Digitaal vrij
Boeken	52 %	14 %	86 %	waarvan:	19 %	81 %
Artikelen	48 %	35%	65%	waarvan:	92 %	8 %
Totaal		24%	76%	waarvan:	49 %	51 %

Van de aanwinsten verscheen 24 procent op papier. 76 procent was digitaal. Van de verworven boeken was 86 procent digitaal, waarvan 81 procent vrij toegankelijk. Van de digitale aanwinsten is 49 procent niet openbaar toegankelijk; 51 procent is vrij via de internetcatalogus te downloaden. Ter vergelijking: in 2014 was 45 procent vrij toegankelijk.

Collectie	Omvang	Papier	Digitaal
2014	75.427	49 %	51 %
2015	77.159	41 %	59 %

	Aantal	Papier	Digitaal
Aanwinsten 2015	1.709	24 %	76%
Collectie eind 2015	77.159	41%	59%

Publiek

De bezoekers van de bibliotheek komen uit het culturele veld (kunstenaars en medewerkers culturele organisaties), onderzoek (studenten, docenten, onderzoekers en journalisten) en beleid (ambtenaren, politici op de drie bestuurlijke niveaus) uit zowel binnen- als buitenland.

In 2015 is het fysieke bezoek aan de bibliotheekzaal afgenomen tot 807 fysieke bezoekers (2014: 1.617), ongetwijfeld deels veroorzaakt door ons nieuwe openingsbeleid waardoor de studiezaal drie in plaats van vijf dagen per week open is. Het aantal digitale bezoeken van de internetcatalogus nam echter toe tot 32.339 (2014: 23.240). Bij elkaar ontving de bibliotheek 33.146 (2014: 24.857) bezoekers, 8.289 meer dan in het jaar daarvoor. De toename van het digitale bezoek is een trend die zich in de toekomst zal voortzetten.

De samenwerking met Adamnet, het samenwerkingsverband van universitaire, wetenschappelijke, speciale en openbare bibliotheken in de regio Amsterdam, bracht in 2015 iets minder bezoekers met een Adamnetpas. Het gebruik van deze pas zal in 2016 via het Adamnetwerk meer gepromoot worden.

Overzicht diverse passen

Lenerscategorie	2014	2015	Uitleg
<i>Lenerspas</i>	101	49	Lenerspas = betaalde pas voor een jaar, gebruik studiefaciliteiten en uitleen.
<i>Gebruikerspas</i>	122	34	Gebruikerspas = betaalde pas voor een jaar, alleen gebruik van studiefaciliteiten.
<i>Dagpas</i>	66	88	Dagpas = betaalde pas voor een dag, gebruik studiefaciliteiten, er kan eenmalig geleend worden.
<i>Uurpas</i>	38	17	Voor mensen die een uurtje willen rondsnoeffen in de collectie
<i>Adamnetpas</i>	11	9	Adamnetpas = samenwerkingsverband Adamnet / gratis lenerspas
<i>Onlinepas</i>	1	0	Nieuw initiatief 2014: online attenderingsservice
<i>Intern</i>	18	21	Voor medewerkers
<i>Gratis</i>	9	3	Gratis = lenen gratis
<i>Totaal</i>	366	221	

Overzicht diversiteit bezoekers bibliotheek

Fysieke bezoekers	2015
<i>Rondleiding</i>	133
<i>Boekmanborrel/Onderzoek in zicht/ Kunstkwartet</i>	168
<i>Stukafest</i>	60
<i>Wikipedians in residence</i>	11
<i>Overig (expertmeetings e.d.)</i>	171
<i>Totaal</i>	807

Ondanks de daling van het aantal fysieke bezoekers, zijn er meer hard copy documenten uitgeleend. Het aantal fysieke uitleningen (inclusief verlengingen) steeg van 707 naar 756 titels. Deze toename, maar ook de stijging van het aantal verkochte dagpassen, toont aan dat de fysieke collectie een waardevolle aanvulling is op de digitale collectie.

Dit blijkt ook uit de opmerkingen in het in 2015 ingestelde 'Hints-en Tipschrift' in de studiezaal waarin bezoekers hun waardering voor de collectie uitspreken. Daaruit blijkt verder dat de huidige bezoekers behoefte hebben aan ruimere openingstijden. Om de fysieke collectie optimaal toegankelijk te houden oriënteren wij ons daarom op een systeem van bezoek op afspraak.

Fysieke uitleningen

	2014	2015
<i>Bezoekers</i>	1.617	807
<i>Uitleningen (fysiek)</i>	707	756

Digitale bezoekers catalogus

In 2015 zijn binnen de online catalogus 175.535 webpagina's bekeken in 32.339 bezoeken door 15.944 unieke bezoekers, waarvan 7.786 nieuwe bezoekers waren. Het aantal bezoeken en unieke bezoekers is daarmee gestegen ten opzichte van 2014 (23.240 bezoeken, 10.856 unieke bezoekers, 5.404 nieuwe bezoekers). Er werden 11.345 meer pagina's bekeken dan in 2014.

Catalogus	Bezoeken	Unieke bezoekers	Bekeken pagina's	Interne catalogus	Externe catalogus
2014	23.240	10.856	164.190	32%	68%
2015	32.339	15.944	175.535	27 %	73 %

Samenwerking met tijdschrift *Boekman*

Bibliotheekmedewerkers stellen literatuuroverzichten uit de catalogus samen voor de online rubriek *Dossier* van het tijdschrift *Boekman*. Deze literatuurlijsten houden altijd verband met het thema van *Boekman*. Met ingang van het herfstnummer (104) wordt de selectie niet langer afzonderlijk in een pdf gepresenteerd, maar wordt er met een link verwezen naar de desbetreffende records in de catalogus. Ook een QR-code in de inhoudsopgave van de gedrukte *Boekman* verwijst via de webpagina *Dossiers* naar deze link. De meest bronnen zijn digitaal en kunnen worden gedownload, mits dit auteursrechtelijk is toegestaan.

Activiteiten

Expertmeeting bij de KNAW over kunst en gezondheid

De effectiviteit van de kunsten in de gezondheidszorg was het onderwerp van een levendig debat bij de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW) in het Trippenhuis in Amsterdam op 30 januari 2015. Kan kunst een bijdrage leveren aan de volksgezondheid, en zo ja, hoe? Onder voorzitterschap van Jos van der Meer, namen medici, therapeuten, onderzoekers, beleidsmakers en betrokkenen uit het culturele veld deel aan het debat. Aan de gedachtewisseling gingen twee presentaties vooraf door respectievelijk wetenschapsjournalist Mark Mieras en sociaal-wetenschapper, muzikwetenschapper en musicus Rineke Smilde.

>> [verslag](#) <<

Boekman 104 is gewijd aan kunst en zorg en kwam mede tot stand dankzij een bijdrage van het consortium Lang Leve Kunst.

Onderzoek in zicht

In de reeks Onderzoek in zicht krijgen onderzoekers de gelegenheid hun werkzaamheden op het terrein van kunst- en cultuurbeleid te toetsen aan een geïnteresseerd publiek. In 2015 waren er vijf bijeenkomsten:

Januari 2015: Nationale identiteit in het debat over Nederlands Internationaal Cultuurbeleid door Toine Minnaert, promovendus aan het departement Media- en Cultuurwetenschappen aan de Universiteit Utrecht. << [verslag](#) >>

Februari 2015: Teruggave aan China van gestolen cultureel erfgoed door Zuozhen Liu, promovenda aan de Faculteit der Rechtsgeleerdheid aan de Universiteit van Amsterdam. << [verslag](#) >>

Maart 2015: Developing Cultural Industries: Learning from the Palimpsest of Practice door Christiaan de Beukelaer, Lecturer in Cultural Management, Queen Margaret University, Edinburgh & PhD Candidate, University of Leeds.

September 2015: De Nederlandse creatieve industrie in historisch perspectief door dr. Claartje Rasterhoff, postdoc onderzoeker en project coördinator bij Media en Cultuur aan de Universiteit van Amsterdam. << verslag >>

November 2015: Maatschappelijke opbrengst bibliotheken door Marjolein Oomes, zij doet promotieonderzoek naar het beter meetbaar maken van de maatschappelijke effecten van openbare bibliotheken. Oomes werkt voor de Koninklijke Bibliotheek als coördinator van een nationaal onderzoeksprogramma voor openbare bibliotheken.

<< verslag >>

Kunstkwartet

In de debatreeks Kunstkwartet krijgt een denker, beleidsmaker, kunstbestuurder of kunstenaar gelegenheid uiteen te zetten welke vier punten naar zijn of haar mening van cruciaal belang zijn voor de ontwikkeling van de kunsten en het cultuurbeleid in de komende vier jaar. Wat is uitgaande hiervan de échte waarde van kunst en welke keuzes moeten er dan gemaakt worden?

Merlijn Twaalfhoven

Op 12 februari 2015 sprak Merlijn Twaalfhoven, componist en oprichter van A Sharing Academy. Twaalfhoven opende het kwartet met het begrip 'kwaliteit'. Dat brengt dilemma's met zich mee als men inziet dat het niet absoluut is, legde hij uit. Componeren is een constant onderzoek naar kwaliteit. Terugkijkend op jarenlange ervaring kwam hij tot de conclusie dat kwaliteit niet ligt in het object of stuk zelf, maar in de ervaring van de toeschouwer of luisteraar. Het publiek werd daarmee het aandachtspunt voor zijn onderzoek en zijn voorstellingen. >> verslag <<

Erik Schrijvers

Op 30 maart 2015 sprak Erik Schrijvers, onderzoeker bij de Wetenschappelijke Raad van het Regeringsbeleid en auteur van de publicatie *Cultuur herwaarderen*. Daarin pleit de raad voor een herwaardering van het 'culturele' binnen het cultuurbeleid, en hij waarschuwt voor de eenzijdige beleidsaandacht voor sociale en economische effecten van cultuur. Schrijvers ging dieper in op de verschillende claims over de effecten van kunst en cultuur. Wat weten we van deze effecten? Hoe goed zijn ze te onderbouwen? En bieden ze voldoende houvast voor beleidskeuzen? Een tweede thema dat hij aansneed was hoe in Nederland de (wetenschappelijke) kennis over het kunstenveld is georganiseerd en wat dat betekent voor het cultuurbeleid.

Boekman Salon

Elke nieuwe aflevering van *Boekman* wordt in samenwerking met de SSBA Salon middels een debat ten doop gehouden in de Stadsschouwburg van Amsterdam (met uitzondering van Boekman 104). SSBA Salon is een podium voor een jonge generatie makers, denkers en doeners en organiseert, samen met andere Amsterdamse initiatieven, uiteenlopende *events*. De drie Boekman Salons gewijd aan *Boekman* werden goed bezocht, vooral door jongeren. De deelnemers aan het debat waren soms tevens auteurs uit *Boekman*.

Boekman Salon over Boekman 102: People's Palaces, openbare bibliotheken als hart van de gemeenschap

Om een actieve rol te kunnen vervullen in de samenleving moeten openbare bibliotheken vooral zichtbaar zijn, eropuit gaan en samen met de mensen initiatieven ontplooien. Hoe doen ze dat, en slagen ze in hun opzet? Tijdens de Boekman Salon op 10 maart legde gespreksleider Chris Julien de vragen voor aan Jeroen de Boer (Frysklab - Het Mobiele Bibliotheek Fablab); Rianne Brouwers (Kwartiermaker / teamleider Educatie & Presentatie, Koninklijke Bibliotheek); Anne Rube (directeur ProBiblio) en Erna Winters (directeur Bibliotheek Kennemerwaard). >> [verslag](#) <<

Boekman Salon over Boekman 103: Wie geeft er aan cultuur?

Ter ere van het verschijnen van *Boekman* 103 werd er op 16 juni 2015 gediscussieerd over de vraag: Zzp'ers in de culturele sector: waar vallen de gaten? Door daling en inkrimping van het aantal instellingen en bedrijven in de culturele sector, zijn veel oud-werknemers begonnen aan een carrière als zelfstandig ondernemer. Zzp'ers in de culturele sector zijn noodgedwongen inventief in het steeds opnieuw vinden van inkomsten en hebben doorgaans een gemengde beroepspraktijk. Verschillende ervaringsdeskundigen deden verslag over de voor- en nadelen van de situatie en hun toekomstperspectief. De gasten waren: Thijs Jansen (beeldend kunstenaar); Maaïke Lauwaert (curator en kunstcriticus); Deniz Terli (schoenontwerpster) en Koen van Vliet (zelfstandig ondernemer in de culturele en creatieve industrie). Chris Julien trad op als gespreksleider. >> [verslag](#) <<

Boekman Salon over Boekman 104: Kunst als recept

Het thema van de derde Boekman Salon op 1 oktober 2015, bij het verschijnen van *Boekman 104*, was 'design for health'. Hoe kan de creatieve industrie met behulp van innovatieve technologieën de gezondheidszorg goedkoper maken en minder belasten? Plaats van handeling was dit keer niet de Stadsschouwburg maar Waag Society, Instituut voor Kunst, Wetenschap en Technologie, in Amsterdam. Marlies Schijven (hoogleraar Chirurgie aan de Universiteit van Amsterdam, in het bijzonder Serious Gaming, Simulation en Applied Mobile Healthcare); Beatrijs Voorneman (projectontwikkelaar bij Reframing Studio); Sabine Wildevuur (hoofd van Waag Society's Creative Care Lab); Shirley Hendrikse (projectleider STRP Senior & KunstRoute65) en Wies Rosenboom (hoofd cultuurparticipatie bij het LKCA) gaven korte presentaties over hun visie en uiteenlopende activiteiten. Design kan een verschil maken voor de gezondheid. Dat bleek ook uit de daaropvolgende discussie, onder leiding van Tim Vermeulen. Deze aflevering van de Boekman Salon was een samenwerking tussen de Boekmanstichting, SSBA Salon, Waag Society en Lang Leve Kunst. >> [verslag](#) <<

Ter promotie van de nieuwe *Boekman* en de Boekman Salon publiceerde SSBA Salon een artikel van of interview met een van de *Boekman*-auteurs op haar website. << [SSBA Salon](#) >>

Debat vaste boekenprijs

Op 16 maart 2015 organiseerden de Boekmanstichting en de Raad voor Cultuur in de Singelkerk te Amsterdam een debat over de vaste boekenprijs. Is de wet onmisbaar of onzinnig? Aan het debat werd deelgenomen door Mizzi van der Pluijm (directeur-uitgever Atlas Contact), Jarig van Sinderen (chief economist Autoriteit Consument en Markt) en Ben Peperkamp (voorzitter commissie Media Raad voor Cultuur). Het publiek bestond uit vertegenwoordigers van het boekenvak, het ministerie van OCW en het onderzoeksveld. De leiding van de bijeenkomst was in handen van Jellie Brouwer, journaliste bij het programma *Kunststof* van de NTR. >> [verslag](#) <<

Peer-to-peer meeting: De toegevoegde waarde van kunst

Voorafgaand aan de internationale conferentie *Long Live Arts: Europese conferentie over ouderen en cultuurparticipatie* (21 en 22 mei) organiseerden de Boekmanstichting en het consortium Lang Leve kunst op 20 mei 2015 een internationale peer-to-peer meeting over onderzoek naar de toegevoegde waarde van kunst voor ouderen en in de zorg. Onderzoekers naar de effecten van vaktherapie (v/h creatieve therapie) zaten aan tafel met onderzoekers naar de effecten van *recorded music* voor, tijdens en na operaties. Medici ontmoetten kunstenaars en vertegenwoordigers van culturele instellingen. Het thema waaierde breed uit en liep van *care* en *cure* tot het belang van *healing environments*. De middag werd gemodereerd door Paul Schnabel en ingeleid door drie sprekers: Arko Oderwald (universitair hoofddocent Filosofie en Medische Ethiek VU Medisch Centrum en hoogleraar Literatuur en Geneeskunde aan de Universiteit voor Humanistiek), Fenna Heyning (directeur Samenwerkende Topklinische opleidingsZiekenhuizen en oprichter Stichting Genees/kunst) en Martine Busch (directeur Van Praag Instituut en lid van de stuurgroep Implementatie van *evidence-based* complementaire zorg van ZonMw - een instelling die gezondheidsonderzoek en zorginnovatie stimuleert). In het verslag van de [Long Live Arts conference 2015](#) zijn de belangrijkste resultaten van de conferentie opgenomen. >> [verslag peer-to-peer](#) <<

Expertmeeting Nederlandse kunst in de wereld 1980-2013

Op 2 juni 2015 verscheen de publicatie *Nederlandse kunst in de wereld* door (emeritus-)hoogleraren sociologie Ton Bevers en Nico Wilterdink, Johan Heilbron en hoogleraar architectuurgeschiedenis Bernard Colenbrander. Dit boek is het resultaat van een omvangrijke en diepgaande studie naar de zichtbaarheid en waardering van Nederlandse literatuur, architectuur en beeldende kunst in het buitenland in de periode 1980-2013. Ter ere van het verschijnen van de publicatie organiseerde de Boekmanstichting in samenwerking met DutchCulture en de KNAW een expertmeeting voorafgaand aan de boekpresentatie later die middag in het Compagnietheater. Tijdens deze meeting spraken achtereenvolgens drie referenten: Ton van Kalmthout (Huygens Instituut) ging in op het literaire onderdeel, Fredie Floré (KU Leuven) sprak vanuit haar expertise op het terrein van de architectuur en Olav Velthuis (UvA) hield tot slot een referaat naar aanleiding van de hoofdstukken over beeldende kunst. De gespreksleiding was in handen van socioloog en oud-directeur van de Boekmanstichting Cas Smithuijsen. >> [verslag](#) <<

Derde Boekman Dissertatieprijs

Op woensdag 3 juni 2015 werd in Spui25 de Boekman Dissertatieprijs voor kunst- en cultuurbeleid uitgereikt aan Thijs Lijster, onderzoeker en coördinator van Onderzoekscentrum Arts in Society van Rijkuniversiteit Groningen. Lijster is in 2012 aan de Rijkuniversiteit Groningen gepromoveerd op zijn onderzoek *Critique of art. Walter Benjamin and Theodor W. Adorno on art and art criticism*. In zijn onderzoek maakt hij duidelijk wat de rol van de kunstkriticus is en wat de betekenis is van een goede kunstkritiek, namelijk het kritisch belang van de kunst te duiden. Hiermee onderstreept hij de belangrijke publieke rol van de kunstkriticus in de hedendaagse maatschappij. Het juryrapport is terug te lezen op [boekman.nl](#).

De dissertatieprijs is een initiatief van de Boekmanstichting en NWO Geesteswetenschappen en wordt eens in de drie jaar uitgereikt. De prijs bestaat uit een geldbedrag van €10.000,- en is in het leven geroepen om recente resultaten van wetenschappelijk onderzoek over kunst, cultuur en maatschappij onder een breed publiek bekend te maken. Naast het geldbedrag, wijdt het tijdschrift *Boekman* het jaar volgend op de uitreiking een nummer aan het onderwerp van de winnende dissertatie. >> [verslag](#) <<

Boekmanlezing Holland Festival

Wat is de functie van kunst en cultuur in Amsterdam? Wat betekent hun aanwezigheid voor de beleving en leefbaarheid van de stad? En omgekeerd, wat betekent de stad voor kunstenaars? Jeroen Boomgaard en Eva de Klerk presenteerden op 6 juni 2015 hun visie hierop tijdens de Boekmanlezing Cultuur en stad, onderdeel van het Holland Festivalprogramma in het Bimhuis in Amsterdam. Boomgaard is lector aan de Gerrit Rietveld Academie in Amsterdam en hoofd van het wetenschappelijk instituut LAPS (Lectoraat Art & Public Space) van diezelfde instelling en hoofd van de master Artistic Research van de Universiteit van Amsterdam. De Klerk is stadmaker en onder andere initiatiefnemer van de herontwikkeling van de scheepsbouwlouids op de NDSM-werf in Amsterdam-Noord.

>> verslag <<

Symposium Kaalslag of Cultuuruomslag?

De afgelopen jaren is er fors bezuinigd op cultuur. Hoe heeft de sector die klappen weten op te vangen? Daarover organiseerden de Boekmanstichting en het jubilerende Prins Bernhard Cultuurfonds op 22 juni 2015 een symposium. Met als centrale vraag: is er sprake van kaalslag of cultuuruomslag? Cijfers uit de Cultuurindex Nederland stuurden het programma dat met strakke hand gemodereerd werd door Simon Reinink, algemeen directeur van Het Concertgebouw. Sprekers waren onder anderen: Coen Teulings (University of Cambridge en Universiteit van Amsterdam), Adriana Esmeijer (Prins Bernhard Cultuurfonds), Ryclef Rienstra (VandenEnde Foundation), Lennart van der Meulen (VPRO, Kunsten'92), Tanja Mlaker (Nationale Opera & Ballet, Federatie Cultuur), Erik Akkermans (Stuurgroep Sectorplan Cultuur, Federatie Cultuur), Marlies Tal (LKCA), Jarl Schulp (FIBER) en Carolien Borgers (cabaretière).

Een kleine 300 bezoekers, vertegenwoordigers van culturele instellingen en beleidsmakers, beleefden in de goed gevulde Kleine Zaal van het Concertgebouw in Amsterdam een bewogen middag met zes presentaties en drie debatten over private bijdragen aan cultuur, cultuureducatie en amateurkunst, en werkgelegenheid. Een eenduidig antwoord op de centrale vraag is er niet. Hier en daar is sprake van kaalslag, maar het besef dat kunst niet langer ongelimiteerd gesubsidieerd wordt, heeft ook geleid tot een cultuuruomslag. En naast sombere vooruitzichten waren er ook lichtpuntjes. >> verslag <<

Vier onvermijdelijke gesprekken over kunst en de wereld

In de debatreeks *Vier onvermijdelijke gesprekken* gaan per aflevering drie gasten onder leiding van moderator Ann Demeester (directeur Frans Hals Museum) met elkaar in gesprek over de rol van (podium)kunsten in een veranderende samenleving. Doel is het thema aan te kaarten zonder over cijfers en beleid te praten. Het programma wordt georganiseerd door Frascati Theater, Vlaams Cultuurhuis De Brakke Grond, *NRC Handelsblad* en de Boekmanstichting.

In het eerste deel van de serie, op 7 september 2015, waren Bas Heijne (filosoof en publicist), Eric de Vroedt (artistiek leider Nationale Toneel) en Pascal Gielen (hoogleraar kunstsociologie en cultuurpolitiek) te gast. Hun gespreksonderwerp was de waarde van kunst in de 21^e eeuw. Hoe spreken we tegenwoordig over de intrinsieke waarde van kunst? Hoe kijkt de samenleving aan tegen kunst en hoe worden daar woorden aan gegeven? De gasten signaleerden dat kunst momenteel in een positie is geraakt waarin zij minder maatschappelijk gewicht heeft dan in de tweede helft van de vorige eeuw. Kunstinstituten hebben geen beschermende functie meer, artiesten moeten zichzelf verdedigen. Kunst is niettemin nog steeds waardevol omdat zij ruimte creëert voor 'een onmaat binnen de geldende maat'.

De vraag naar die 'onmaat' stond centraal in het tweede deel van *Vier onvermijdelijke gesprekken* op 9 november 2015. Willem Schinkel (filosoof en socioloog), Dries Verhoeven (theater- en performancemaker) en Anna Tilroe (kunstcriticus, publicist en curator) bogen zich over de vraag of de rol van de kunstenaar als luis in de pels niet is uitgespeeld. In aansluiting op dit tweede *Onvermijdelijke gesprek* heeft de redactie van *Boekman* een interview opgenomen met Willem Schinkel in aflevering 106, over De nieuwe kunstkritiek (maart 2016). De laatste twee delen van de debatreeks vinden plaats in 2016. >> [verslag](#) <<

Expertmeeting bij de KNAW over kunstkritiek

Hoe vitaal is de Nederlandse kunstkritiek? Deze vraag stond centraal tijdens het debat van de Boekmanstichting en de KNAW op 18 september 2015. De leiding was in handen van Kitty Zijlmans. De kunstkritiek verliest zijn autoriteit. Het podium voor kunstkritiek verschuift steeds meer naar het internet en daarmee is de amateurcriticus teruggekeerd. Is er nog wel behoefte aan argumenterende, evaluerende en onafhankelijke kritiek? Gastsprekers waren René Boomkens, hoogleraar Algemene Cultuurwetenschappen aan de Faculteit der Geesteswetenschappen van de Universiteit van Amsterdam en Marc Verboord, socioloog en universitair hoofddocent aan het departement Media and Communication van de Erasmus Universiteit Rotterdam. Na hun verhandelingen volgde een debat met circa dertig genodigden. Onder hen waren critici, journalisten, (hoofd)redacteuren, onderzoekers en medewerkers van culturele instellingen. >> [verslag <<](#)

Boekman 106 is gewijd aan de toekomst van de kunstkritiek en werd gemaakt in samenwerking met Domein voor Kunstkritiek, de Hogeschool van Amsterdam en de Rijksuniversiteit Groningen.

Zevende Johannes Vermeer Prijs naar Michel van der Aa

De Johannes Vermeer Prijs 2015, staatsprijs voor de kunsten, is toegekend aan componist en regisseur Michel van der Aa. Minister van OCW Jet Bussemaker reikte de prijs op 26 oktober 2015 aan Van der Aa uit in de Ridderzaal aan het Binnenhof in bijzijn van HKH Prinses Beatrix. Van der Aa (Oss, 1970) is de zevende laureaat van de prijs van 100.000 euro die bedoeld is om uitzonderlijk artistiek talent te eren en te stimuleren. De prijs wordt Van der Aa toegekend vanwege de baanbrekende rol die hij speelt in het (inter)nationale muzikleven. De jury prijst de vanzelfsprekendheid waarmee de componist zijn muzikale idioom weet te combineren met film, internet, theater, elektronica en visuele elementen. Van der Aa wil met het prijzengeld twee projecten realiseren: een sciencefiction opera en een avondvullend, genre-vrij muziektheater werk met de Australische zangeres Kate Miller-Heidke.

Bij de prijs hoort een glasbokaal, een unicum vervaardigd door beeldend kunstenaar Bernard Heesen. De jury van de prijs bestond uit Ernst Hirsch Ballin (voorzitter), Irma Boom (laureaat 2014), Claudia de Breij, Ann Demeester en Stephan Sanders. Marielle Hendriks (directeur Boekmanstichting) was secretaris van de prijs. De organisatie van de uitreiking was in handen van de Boekmanstichting.

Op de [website](#) van de Johannes Vermeer Prijs is meer achtergrondinformatie over de prijs, de laureaat, het juryrapport, de foto's en de verschillende toespraken te vinden. >> [Johannes Vermeer Prijs 2015](#) <<

Boekmanstichting tijdens Cultuur in Beeld

Tijdens de jaarlijkse kunst- en cultuurconferentie Cultuur in Beeld op 14 december 2015 in Den Haag, verzorgde de Cultuurindex Nederland een presentatie (CultTalk). Ook de bibliotheek was met een stand vertegenwoordigd. Elk jaar organiseert het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap deze kunst- en cultuurconferentie, met presentaties uit en over de cultuursector. Tijdens de drukbezochte presentatie van de Cultuurindex Nederland belichtte Marielle Hendriks - directeur Boekmanstichting - de laatste trends uit de cultuurindex en werden de publicaties *De Staat van Cultuur 2*, *Cultuurindex Nederland 2005-2013* en *Boekman 105 Culturele koersen* gelanceerd. Daarnaast gaf Gerard Marlet, directeur van Atlas voor Gemeenten een inleiding over nut en noodzaak van het ontwikkelen van een regionale cultuurindex, die samen met de Boekmanstichting tot stand zal worden gebracht. De bibliotheek verstreekte in een eigen stand informatie over de collectie en het gebruik van de online catalogus. Ook hadden de informatiespecialisten literatuurlijsten samengesteld met selecties van digitale publicaties (rapporten, artikelen) over relevante thema's.

Lopende projecten

Cultuurindex Nederland

Voor de Cultuurindex Nederland stond 2015 in het teken van de actualisering en duiding van cultuurstatistieken. Tussen januari en september werden voor meer dan 80 indicatoren de cijfers over 2013 verzameld, gecontroleerd en geïndexeerd. In de daaropvolgende periode stond het duiden van cijfers en trends in de cultuursector centraal.

Cijfers actualiseren en aanpassen

Tijdens het actualiseren van de index hebben verschillende aanpassingen en verbeteringen plaatsgevonden, in overleg met het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP) als partner van de Cultuurindex Nederland. Een belangrijke aanpassing heeft betrekking op de kernindicator Arbeidsmarkt, welke nu bestaat uit betaalde banen per deelsector van de cultuursector (kunst en cultureel erfgoed, media en entertainment en creatieve zakelijke dienstverlening). Statistieken over vrijwilligersinzet in de podiumkunsten en in musea zijn ondergebracht bij de nieuwe kernindicator Draagvlak, net als statistieken over giften van huishoudens. Met het bundelen van deze cijfers komt het draagvlak voor cultuur onder Nederlanders tot uiting. Na het verzamelen van de cijfers, volgde een intensieve periode gericht op het ontsluiten, analyseren, beschrijven en verspreiden van de cijfers en de daarin zichtbare trends en ontwikkelingen.

Cijfers duiden

In de periode september-december 2015 werkten de medewerkers van de Cultuurindex Nederland intensief aan het analyseren van actueel cijfermateriaal. Deze cijfers werden in verschillende publicaties van duiding voorzien. Zo publiceerde de Boekmanstichting in december 2015 *Boekman* 105 Culturele koersen in een duo-uitgave met *De Staat van Cultuur 2, Cultuurindex Nederland 2005-2013*. Dit themanummer voorziet in een analyse van sectoroverstijgende trends, waarvoor de cultuurindex de belangrijkste bron van informatie en inspiratie was. In *De Staat van Cultuur 2* staan feiten en cijfers over podiumkunsten, beeldende kunsten, letteren, erfgoed en film. De publicatie werd in december op cultuurindex.nl gepubliceerd en is gratis te downloaden. Binnen twee weken werd de publicatie via de website ruim 300 keer gedownload.

Website

De website cultuurindex.nl speelt een belangrijke rol in het toegankelijk maken van verzamelde kennis en informatie voor een groter publiek. Gedurende het jaar is de website met beschikbare cijfers aangevuld. Daarnaast fungeerde de website als platform voor relevante berichten over het culturele veld en aanvullende analyses van trends. Medewerkers van de Cultuurindex Nederland analyseerden bijvoorbeeld het succes van de Museumkaart en de financiering van kunst en cultuur in Engeland, vanuit het perspectief van de cultuurindex, in samenwerking met de bibliotheek. In 2015 is de website 8.892 keer bezocht, door ruim 6.000 gebruikers. Met het optimaliseren van de website werd het gebruiksgemak verder verbeterd. Dankzij de nieuwe lay-out van de homepage springen belangrijke trends uit de cultuurindex direct in het oog. Daarnaast kregen analyses van nieuwsberichten uit het culturele veld een vaste plek op de website. Zo kunnen bezoekers eenvoudig kennisnemen van actuele ontwikkelingen in de cultuursector.

Kennis verspreiden

Op 22 juni 2015 vond het symposium Kaalslag of Cultuuruomslag? plaats, waarvoor de Cultuurindex Nederland een belangrijke bron van feiten en cijfers over de cultuursector was. Speciaal voor het symposium is er door de indexmedewerkers onderzoek gedaan naar de in de cultuurindex zichtbare opmars van vrijwilligers. In samenwerking met CentERdata werd onder meer in beeld gebracht wie vrijwilligerswerk doet in de cultuursector en vanuit welke motieven. De pijler Geldstromen uit de cultuurindex vormde ook voor *Boekman* 103 Wie geeft er aan cultuur een belangrijke bron. Aan dergelijke onafhankelijke, praktische inzichten is in het culturele veld veel behoefte.

In 2015 vonden twee bijeenkomsten plaats met de min of meer permanente adviesgroep van de cultuurindex van ruim 30 onderzoekers en experts in het culturele veld. Op 17 april werd gesproken over de update van de cultuurindex. Bastiaan Vinkenburg gaf een presentatie over het onderzoek dat hij in opdracht van de Boekmanstichting deed naar de begrotingen van provincies voor cultuur. Tijdens de tweede bijeenkomst op 27 november werden definitieve (index)cijfers over 2005-2013 gepresenteerd. Daarnaast presenteerde Gerard Marlet (directeur van Atlas voor Gemeenten) de plannen voor een regionale cultuurindex, die de Boekmanstichting in samenwerking met de Atlas voor Gemeenten in 2016 zal opzetten.

Tijdens de jaarlijkse kunst- en cultuurconferentie van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Cultuur in Beeld in december 2015, verzorgde de Cultuurindex Nederland een drukbezochte presentatie (*CultTalk*) (zie elders in het jaarverslag).

Landelijke Werkgroep Cultuurbeleid

Met het ter ziele gaan van het Handboek Cultuurbeleid verdween een platform voor wetenschappelijke reflectie op cultuurbeleid. Mede op initiatief van Quirijn van den Hoogen (oud-eindredacteur van het handboek en verbonden aan de Rijksuniversiteit Groningen) heeft de Boekmanstichting daartoe in 2015 de Landelijke Werkgroep Cultuurbeleid in het leven geroepen. Het doel van het platform is tweeledig: enerzijds op de hoogte blijven van wat er op andere wetenschappelijke opleidingen gebeurt en aangeboden wordt en anderzijds een podium bieden voor presentaties of het organiseren van bijeenkomsten.

Op een eerste bijeenkomst op 3 juli 2015 werden de plannen doorgesproken met vertegenwoordigers van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, de Raad voor Cultuur en de Universiteit Utrecht. Tijdens de tweede bijeenkomst met geïnteresseerde universitaire medewerkers op 20 november 2015 werd het doel van de werkgroep toegelicht. Vervolgens was er een discussie over de internationalisering van de opleidingen aan Nederlandse universiteiten en de consequenties hiervan voor de inhoudscomponent, specifiek het inzetten van Nederlandstalig onderzoeksmateriaal. Hieruit kwam al snel de behoefte aan een overzicht van het aanbod in de verschillende opleidingen naar voren.

De aanwezigen juichten het initiatief voor de werkgroep toe en zagen concrete voordelen in de werkgroep, zoals het uitwisselen van informatie en het vinden van onderzoekspartners. Er bleek ook een behoefte aan een platform waar wetenschappers over kunstbeleid kunnen publiceren. De doelstelling van de werkgroep werd verder toegespitst: vanuit wetenschappelijke hoek het faciliteren van wetenschappelijke publicaties en vanuit praktisch oogpunt het delen van kennis en informatie en het zoeken van onderlinge samenwerking en samenwerking met het veld. Daarnaast werd er gepleit voor uitbreiding in de breedte met de lectoren aan de hogescholen. Inmiddels zijn naast vertegenwoordigers van de organiserende partijen 23 vertegenwoordigers van verschillende universiteiten bij de werkgroep aangesloten.

Promotieonderzoek Marilixe Beernink

De Boekmanstichting heeft sinds 1 januari 2014 een promovenda in dienst, Marilixe Beernink. Haar dienstverband is voor 3 jaar vastgelegd. Het promotieonderzoek vindt plaats onder begeleiding van professor dr. I.C. van der Vlies, verbonden aan de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Universiteit van Amsterdam. Beernink richt zich op de identificatie van de bevoegdheden van rijksmusea als cultureel ondernemers en van de nationale overheid als eigenaar van deze cultuurgoederen. Ze onderzoekt of en in hoeverre de grenzen van deze bevoegdheden worden beïnvloed door de waardering van cultuurgoederen. Vervolgens bekijkt ze of deze grenzen leiden tot een specifieke benadering van de eigendom van bepaalde cultuurgoederen en of de wettelijke kaders ervan zijn aan te geven. Zo ja, dan zal Beernink hier aanbevelingen voor doen.

Publicaties

Tijdschrift *Boekman*

In 2015 investeerde de redactie in samenwerking met instellingen binnen en buiten de culturele sector voor de totstandkoming van het kwartaaltijdschrift *Boekman*. Per nummer is gezocht naar samenwerkingspartners die het nummer financieel voor een deel konden dragen en inhoudelijk betrokken wilden zijn bij de opzet ervan. Op deze wijze werd *Boekman* 102 People's Palaces mogelijk gemaakt door de Koninklijke Bibliotheek (KB) en de Vereniging van Openbare Bibliotheken (VOB). Alle leden van de VOB ontvingen een exemplaar. *Boekman* 103 en 105 kwamen tot stand met ondersteuning van het Prins Bernhard Cultuurfonds. Voor *Boekman* 103 *Wie geeft er aan cultuur?* is inhoudelijk nauw samengewerkt met de Werkgroep Filantropische Studies aan de Vrije Universiteit Amsterdam en Bureau Berenschot. Deze laatste heeft ten behoeve van het nummer uitgebreid onderzoek gedaan naar de bestedingen van de provincies op het gebied van kunsten, erfgoed en letteren. De cijfers incorporeerden ook de provinciale begrotingen van 2015.

Boekman 104 *Kunst op recept* verscheen mede dankzij een bijdrage van het consortium Lange Leve Kunst. Bob Collins (voorzitter van de Arts Council of Northern Ireland) en Pier Luigi Sacco (hoogleraar Cultural Economics aan de IULM University in Milaan), twee key note speakers op de internationale conferentie van Lange Leve Kunst, *Long Live Arts: Europese conferentie over ouderen en cultuurparticipatie* (21 en 22 mei), leverden een bijdrage aan *Boekman* 104. Voor de Nederlandse markt werden hun artikelen vertaald. Voor *Boekman* 105 *Culturele koersen* is samengewerkt met een gastredactie, bestaande uit Andries van den Broek (Sociaal en Cultureel Planbureau), Koen van Eyk (Erasmus Universiteit Rotterdam) en Dimitri Lahaut (Cultuurindex Nederland/Boekmanstichting). Het nummer verscheen in een duo-uitgave met de geheel herziene editie van de Cultuurindex Nederland: *De Staat van Cultuur 2*, met cijfers over de periode 2005-2013.

Een samenwerking van langere adem is die met de KNAW. In 2015 belegde de Boekmanstichting voor het vierde achtereenvolgende jaar samen met de KNAW twee expertbijeenkomsten voor wetenschappers, beleidsmakers en deskundigen uit het culturele veld. De ambitie van de twee instellingen is het cultuurdebat op academisch

niveau te brengen zonder de relatie met de kunstpraktijk uit het oog te verliezen. Deze formule maakt het mogelijk de actuele vraagstukken van het cultuurbeleid vanuit verschillende academische disciplines te belichten en te becommentariëren. Het lentenummer van *Boekman*, nummer 102, over openbare bibliotheken als hart van de samenleving, is het resultaat van deze samenwerking. Voor het herfstnummer, *Boekman* 104, staken specialisten zowel uit de medische als de culturele hoek, de hoofden bij elkaar om nader in te gaan op de effectiviteit van de kunsten in de gezondheidszorg.

Adviesraad

De Boekmanredactie toetst haar beleid vooraf en achteraf aan het oordeel van een adviesraad. Tevens wint de redactie het advies van de raad in voor lopende nummers. Zie bijlagen voor een overzicht van de huidige leden.

Edities *Boekman* 2015

Alle nummers van *Boekman* zijn themanummers. Zij komen tot stand na consultatie van specialisten en instellingen in en buiten de culturele sector, de Adviesraad van *Boekman* en Jong Boekman.

Boekman 102: People's Palaces: openbare bibliotheken als hart van de gemeenschap

In *People's Palaces* wordt de vraag onderzocht of openbare bibliotheken nog wel nodig zijn in deze tijd van digitalisering van informatie en media, e-boeken en sociale media. Als bejaardenhuizen, scholen, videotheken en cd-winkels uit het straatbeeld verdwijnen, waarom dan niet openbare bibliotheken? Ondanks de dalende trend in de uitleen van boeken en andere materialen zoals cd's en dvd's, blijft het aantal leden echter redelijk constant: 3.6 miljoen in 2013. Weinig organisaties in en buiten de culturele sector kunnen zo'n ledental evenaren. Hoe kan dat? Onder invloed van de toenemende digitalisering, de economische crisis, een terugtrekkende overheid en andere vragen van gebruikers, is de openbare bibliotheek bezig zichzelf te vernieuwen. Door aan te sluiten bij individuele behoeften en onderwerpen die lokaal en regionaal spelen, ontwikkelt zij zich als een verbinder van organisaties en initiatieven, van

scholen en kinderdagverblijven tot (amateur)kunstorganisaties, musea en heemkundekringen, van de lokale en regionale omroep tot wijkcentra en zorginstellingen.

De openbare bibliotheek ontplooit zich als ontmoetingsplek waar mensen elkaar kunnen ontmoeten, lezen, debatteren en cursussen volgen en zich lid voelen van de gemeenschap. Hedendaagse openbare bibliotheken manifesteren zich ook digitaal. Met een bibliotheekpas kan de gebruiker duizenden e-boeken lenen voor mobiel, pc of tablet. Om deze transitie van de openbare bibliotheek te ondersteunen, is per 1 januari 2015 een op de actuele en toekomstige praktijk toegesneden bibliotheekwet in werking getreden, de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob). De wet definieert vijf kernfuncties van de openbare bibliotheek: lezen (zoals leessocialisatie en aanpak laaggeletterdheid), leren, informeren, debatteren en kennismaking met kunst en cultuur. De KB is in dit stelsel een spin in het web die het netwerk van openbare bibliotheekvoorzieningen aanstuurt en de landelijke digitale bibliotheek in stand houdt, de gemeenten dragen de verantwoordelijkheid voor de openbare bibliotheken.

Boekman 103: Wie geeft er aan cultuur?

Het kunstklimaat erodeert. Het aandeel van de overheid in de financiering van kunst en cultuur neemt verder af. Dat is de conclusie van Berenschot die voor *Boekman 103* naging hoe de cultuursubsidies van rijk, provincies en grote gemeenten zich sinds 2011 hebben ontwikkeld. De gemeenten - goed voor bijna tweederde van de kunst- en cultuuruitgaven van de overheid - zijn nog maar net begonnen met bezuinigen. Muziekscholen, centra voor de kunsten, bibliotheken, poppodia, concertzalen en musea zijn de dupe (naast scholen en bejaardenhuizen). Provincies korten, in navolging van het rijk, in 2015 vooral op de professionele kunsten. De verschillen tussen de provincies zijn echter groot. De zwaarste bezuinigingsklap moet hier nog komen. De bezuinigingen van het rijk lijken voorlopig voorbij: sinds 2013 stijgt het budget zelfs weer enigszins. Maar hoe staat het met de private sector? Met crowdfunding, loterijgelden, sponsoring en giften van huishoudens? Een steekproefsgewijs onderzoek ten behoeve van *Boekman 103* onder negentien private fondsen laat een gestage stijging van hun bijdrage aan cultuur zien.

Ander nieuw onderzoek voor *Boekman* 103 richt zich op de bijdrage van vrijwilligers aan de podiumkunsten, openbare bibliotheken en musea. Als gevolg van de penibele financiële omstandigheden vindt er een verschuiving plaats in het werkveld en zijn

vrijwilligers onmisbaar geworden om instellingen en festivals draaiende te houden. Instellingen zijn weliswaar aangemoedigd om meer eigen inkomsten te vergaren, maar de toename is geringer dan het gat dat door de afnemende subsidies ontstaat. Private fondsen blijken niet in staat, noch bereid de financiële rol van de verschillende overheden over te nemen, maar ontwikkelen vaak samen met culturele instellingen, overheden of met elkaar, wel nieuwe initiatieven en

functioneren zo als *game changer*. Iedereen is afhankelijk geworden van elkaar en investeert in samenwerking. Partijen die niet eerder met elkaar overlegden vormen nu netwerken en stemmen activiteiten op elkaar af. En de kunstenaars? Zij knopen de eindjes aan elkaar, zoeken inventief naar inkomsten en hebben doorgaans een gemengde beroepspraktijk.

Boekman 104: Kunst als recept

Er is sprake van een sterk geïntensifieerde toenadering tussen zorg en kunst. Daar zijn verschillende redenen voor. Als gevolg van bezuinigingen enerzijds en oplopende kosten anderzijds, zien zorginstellingen zich genoodzaakt om in te zetten op innovatieve pogingen goedkoper te ontzorgen. Bovendien worden Nederlanders gemiddeld steeds ouder, en blijven, al dan niet met ondersteuning, zo lang mogelijk thuis wonen. Met een vergrijzingsgolf voor de deur, treedt het belang van gezond ouder worden daarmee sterk op de voorgrond. Voeg daar veranderende visies op zorgverlening en het centraler stellen van de patiënt aan toe en de noodzaak van een radicale herziening van de zorg wordt des te meer duidelijk. Uit steeds meer onderzoek blijkt dat wie actief of passief deelneemt aan kunst en cultuur, niet alleen zin geeft aan haar/zijn leven, maar ook aan haar/zijn gezondheid werkt.

Langzamerhand wordt er in binnen- en buitenland een indrukwekkende *evidence-base* opgebouwd. Door met kunst en cultuur bezig te zijn, worden verschillende delen van de hersenen geactiveerd en uitgedaagd, precies wat nodig is om achteruitgang tegen te gaan. En achteruitgang betekent op termijn verlies van onafhankelijkheid en zelfstandigheid, een kostbaar bezit, zeker voor ouderen.

Ouder worden met kunst betekent voor de gezondheid dus betere vooruitzichten. Positieve resultaten en verklaringen uit de praktijk worden ondersteund door onderzoeksresultaten van onder meer neurowetenschappers. Ook wetenschappers uit

andere disciplines proberen, met behulp van steeds verfijnder en preciezer op het doel afgestemde onderzoeksmethoden, de effectiviteit van kunst te staven, in bijvoorbeeld de ouderenzorg, gehandicaptenzorg, jeugdzorg en geestelijke gezondheidszorg, maar ook in ziekenhuizen en revalidatiecentra. Ook in vaktherapie wordt kunst ingeschakeld en worden de effecten gemonitord. Klachten verminderen, cliënten - jong en oud - kunnen beter omgaan met problemen, hun

zelfvertrouwen en gevoel van eigenwaarde nemen toe en zij ervaren meer veerkracht: hun kwaliteit van leven is verbeterd.

Boekman 105: Culturele koersen

Boekman 105 geeft reliëf aan de cijfers van de tweede editie van de Cultuurindex Nederland (december 2015), met cijfers over de periode 2005-2013. Tegen de achtergrond van die cijfers laat *Boekman 105* de (soms) grote verschuivingen zien die in de culturele sector gaande zijn. De verschuivingen zijn niet eenduidig, de berichten gemengd. Met enige voorzichtigheid kunnen er drie grote elkaar versterkende trends worden onderscheiden. De eerste trend raakt de infrastructuur, waarbij grote instellingen verder groeien en de middelgrote instellingen een wankel bestaan leiden. Middelgrote instellingen ontvangen minder subsidie, knippen in hun programmering en diensten, en werven om die reden ook minder eigen inkomsten. Zij zijn daardoor voor een substantieel deel van hun werkzaamheden aangewezen op de hulp van vrijwilligers. Podia, openbare bibliotheken, musea en festivals zouden niet zonder kunnen. Daarnaast is er een wassende stroom van zelfstandigen en (piep)kleine bedrijfjes wat versplintering tot gevolg heeft.

De tweede trend betreft het aanbod en de participatie. Instellingen voelen zich meer dan voorheen gedwongen op safe te spelen en laten het experiment over aan de kleine instellingen en zelfstandigen. Er is ook verschraling in het aantal aanbiedende instellingen, vooral in kleine gemeenten en krimp- en anticipatie regio's, zoals de provincies Friesland, Groningen en Limburg. Dat legt een grote druk op steden als aanbieders van kunst en cultuur voor de regio. Daartegenover staat bijvoorbeeld de

nog steeds groeiende evenementisering en festivalisering. De belangstelling van het publiek verschuift verder richting belevenis: grotere musea, films en festivals zijn populair. De derde trend heeft te maken met de impact van digitalisering en het internet, met name wat betreft distributie en marketing. Toegang tot culturele content via streaming is belangrijker dan bezit.

De culturele sector staat voor een groeiend aantal uitdagingen. Een daarvan is het voorkomen dat de brede stroom van zelfstandigen en kleine bedrijfjes zich loszingt van de gesubsidieerde infrastructuur omdat daarmee ook vormen van artistieke en sociale vernieuwing buitengesloten worden. Een andere uitdaging heeft te maken met de cijfers zelf. Als gevolg van toenemende verschillen tussen sectoren onderling, tussen regio en steden, en tussen fysiek en digitaal, groeit de behoefte aan transparante en gedetailleerde cijfers en duiding om de ontwikkelingen in perspectief te kunnen zien en om daar beleid op te kunnen maken, zowel door de instellingen als door de overheden.

Boekman Extra

In 2015 is onder de naam *Boekman extra* een nieuwe reeks online publicaties opgestart voor artikelen, literatuurrapporten en essays die om verschillende redenen niet in het tijdschrift *Boekman* zijn opgenomen, maar wel gerelateerd zijn aan een nummer van het kwartaaltijdschrift, of aan activiteiten van de Boekmanstichting. *Boekman extra* verschijnt dan ook onregelmatig. In 2015 verscheen de eerste onder de titel *Bottlenecks en free access in de podiumkunsten*, geschreven door Helen Stout, hoogleraar aan Erasmus School of Law en wetenschappelijk directeur van het ESL Centre for Law, Art & Innovation. Haar artikel ligt in het verlengde van *Boekman* 105 Culturele koersen en gaat in op het belang van podia voor podiumkunstgezelschappen bij het realiseren van voorstellingen en concerten.

Compendium of Cultural Policies and Trends in Europe

Het Compendium is een **online informatie- en monitoringsysteem** voor ontwikkelingen en trends in de culturele sector. Er zijn op dit moment 43 Europese landen die een (jaarlijkse) bijdrage leveren aan de site. Er wordt door elk land gewerkt met dezelfde *grid*, waardoor de thema's die aan bod komen makkelijk onderling vergelijkbaar zijn. Ineke van Hamersveld leverde dit jaar een bijna volledige **update** van het profiel van Nederland.

In het Compendium wordt uitgebreid aandacht besteed aan de doelstellingen van het cultuurbeleid, de wijze waarop het bestel in elkaar steekt, de wetgeving en de financiële kaders waarbinnen gewerkt wordt. Maar ook actuele beleidsvraagstukken en cultuurparticipatie en -educatie komen uitgebreid aan bod. Het Compendium is in 1998 geïnitieerd door de Raad van Europa in samenwerking met het *European Institute for Comparative Cultural Research (ERICarts)*. Het is een van de instrumenten van CultureWatchEurope, het platform van de Raad van Europa voor uitwisseling van informatie over ontwikkelingen in de kunsten, erfgoed en media. Jaarlijks komen de auteurs van het Compendium bijeen om kwesties als opzet en inhoud te bespreken. In 2015 vergaderde de Assembly of Compendium Experts op 12 en 13 november in Polen, in Wroclaw, als aftrap van de stad als European Capital of Culture 2016. Aan de Assembly was een conferentie verbonden: '*A Human Rights Approach to Cultural Policies*'. Marielle Hendriks woonde de Assembly bij.

Online

Website

De website boekman.nl werd in 2015 58.795 keer bezocht door 37.480 unieke bezoekers, waarvan 61 procent nieuwe en 39 procent terugkerende bezoekers waren. Zij bekeken 134.390 pagina's, een gemiddelde van 2,29 pagina's per bezoek, en verbleven gemiddeld 2,07 minuten op de website.

Op de website kunnen bezoekers terecht voor informatie over de stichting, maar zij vinden hier ook onze webshop, de bibliotheekcatalogus, een debatagenda, leestips, verslagen van debatten en bijeenkomsten en het laatste cultuurnieuws.

Bibliotheekmedewerkers verzorgden in 2015 de dagelijkse update van deze rubriek. Het Cultuurnieuws wordt via Twitter gepromoot en veelvuldig bekeken en geretweet. Waar mogelijk worden de nieuwsberichten op de website voorzien van links naar documenten en websites. De rubriek is doorzoekbaar op een beperkt aantal onderwerpen. Met behulp van een maandkalender kan bovendien worden genavigeerd.

Sociale media

Via verschillende sociale mediakanalen wordt zichtbaarheid gegeven aan de activiteiten van de Boekmanstichting. De stichting is sinds 2012 actief op LinkedIn, Twitter, Facebook, Pinterest en Scoop.it. Het publieksbereik groeide gestaag verder in 2015. Twitter, Facebook en LinkedIn waren de meest effectieve kanalen. De accounts van Scoop.it en Pinterest zijn in de loop van 2015 niet meer gebruikt en worden derhalve niet meer meegenomen in de statistieken. Deze accounts worden in 2016 opgeheven vanwege een andere doelgroep benadering (meer gepersonaliseerde uitnodigingen naar instellingen en personen).

sociale media	2012	2013	2014	2015
Twitter	803	1.178	1.481	1.823
Facebook	2.032 vrienden 380 likes	2.686 vrienden 564 likes	3.040 vrienden 861 likes	3.417 vrienden 1.100 likes
LinkedIn	631	695	746	812

Bijlagen

Samenstelling Raad van Toezicht, bestuur en andere gremia per 31 december 2015

Raad van Toezicht

Victor Halberstadt	voorzitter, aftredend 2018, niet herbenoembaar
Karin van Gilst	aftredend 2018, herbenoembaar
Hetty Hafkamp	aftredend 2018, herbenoembaar
Hagar Heijmans	aftredend 2018, herbenoembaar
Lucien Kembel	aftredend 2017, herbenoembaar
Elvira Sweet	aftredend 2018, herbenoembaar
Coen Teulings	aftredend 2018, herbenoembaar
Kitty Zijlmans	aftredend 2016, herbenoembaar

Bestuur

Marielle Hendriks	directeur-bestuurder
-------------------	----------------------

Jury Johannes Vermeer Prijs

Ernst Hirsch Ballin	juryvoorzitter, o.a. hoogleraar Nederlands en Europees constitutioneel recht aan de Universiteit van Tilburg en hoogleraar 'rechten van de mens' aan de Universiteit van Amsterdam
Irma Boom	grafisch ontwerper en laureaat 2014
Claudia de Breij	cabaretier
Ann Demeester	directeur Frans Hals Museum De Hallen Haarlem
Stephan Sanders	journalist, publicist en schrijver

Adviesraad tijdschrift Boekman

Han Bakker	cultureel adviseur B&W gemeente Dordrecht
Eric Holterhues	hoofd Kunst en Cultuur bij Triodos Investment Management en fondsmanager van Triodos Cultuurfonds
Marischka Leenaers	partner Leenaers Verloop, adviseurs in sponsoring en fondsenwerving
Edwin van Meerkerk	afdelingsvoorzitter Radboud Universiteit
Marc Verstappen	algemeen directeur Villanella
Alex de Vries	voorzitter, freelance consultant

Klankbordgroep Jong Boekman

Anne Beeksmā	zelfstandig ondernemer in de erfgoedsector
Femke Blok	Snode Plannen Producties
Frieda Gustavs	student Conservatorium van Amsterdam
Sanne Gerritse	Erasmus Universiteit Rotterdam
Véronique Hoedemakers	zelfstandig ondernemer en publicist
Sophie van Hoorn	UvA en publicist
Gabriëlle van Lakwijk	zelfstandig videoregisseur
Vera Lentjes	fondsenwerving en sponsoring VPRO
Annelies Oudshoorn	relatiemanager vrienden en begunstigers Boijmans Van Beuningen
Katrien Sprong	assistant MC KPMG
Koen van Vliet	zelfstandig ondernemer en COEN
Rutger Westerhof	co-founder Root Content
Sophia Zürcher	zelfstandig ondernemer en publicist

Personeel

Na de vorige bestuurswissel is ervoor gekozen de vrijgekomen functie van adjunct-directeur niet in te vullen. De financiële ruimte die hierdoor ontstond is aangewend om Dimitri Lahaut in dienst te nemen. Lahaut (39, vrijetijdswetenschapper) begon per 1 januari als onderzoeker Cultuurindex Nederland en werkte daarvoor bij Stichting Filmonderzoek, een van de partners van de Cultuurindex Nederland. Per 1 mei heeft de Boekmanstichting weer een medewerker communicatie in dienst. Wegens bezuinigingen werd het contract van de laatste communicatiemedewerker in 2012 niet verlengd. Alice Souguir (32, historica en HEAO communicatie) heeft dit belangrijke werk ten behoeve van de zichtbaarheid van de stichting nu opgepakt. Zij werkte eind 2014 al enige maanden als stagiair bij de stichting. Tot slot gaf een aangepaste taakverdeling binnen de redactie van *Boekman* aan hoofdredacteur Ineke van Hamersveld meer ruimte voor inhoudelijke en projectmatige zaken, waaronder het bijwerken van het compendium en het organiseren van SSBA Salons en KNAW-discussiemiddagen.

Stagiairs en vrijwilligers

Frieda Gustavs (18), die na de middelbare school relevante werkervaring in de culturele sector wilde opdoen alvorens zij zou instromen aan het conservatorium, heeft tussen oktober 2014 en juli 2015 onze gelederen versterkt. Zij verrichtte archiefwerkzaamheden voor de bibliotheek en ondersteunde de redactie van *Boekman*. Daarnaast schreef zij diverse verslagen van bijeenkomsten bij de Boekmanstichting. In het afgelopen jaar waren eveneens twee informatiespecialisten als vrijwilligers werkzaam bij de Boekmanstichting. Angelina de Beer (63) startte per maart als vrijwilliger bij de Cultuurindex Nederland en Natascha Bregstein (53) per april bij de bibliotheek. Laatstgenoemde heeft ook updatewerkzaamheden voor de website van de cultuurindex verricht. Tussen februari en mei heeft Leslie Schwartz (56, kunsthistorica) als vrijwilliger pr & marketing werkzaamheden binnen de stichting waargenomen. In september is Kimberly van Aart (23, sociologe en onderzoeker) als stagiair Cultuurindex Nederland aangetrokken ter ondersteuning van de werkzaamheden aan dit instrument. Zij zette zich onder meer in voor het *up-to-date* houden van de website.

De omvang van het personeel met een vast of tijdelijk arbeidscontract kwam per 31 december 2015 op 8,6 fte. Zij was als volgt onderverdeeld:

Directeur-bestuurder

Marielle Hendriks (100 procent)

Medewerkers publicaties, onderzoek en projecten

Ineke van Hamersveld (80 procent), Dimitri Lahaut (80 procent), Jack van der Leden (40 procent), André Nuchelmans (90 procent)

Medewerker PR & communicatie

Alice Souguir (50 procent, per mei)

Informatiespecialisten

Hilde Klein (80 procent, hoofd), Mieke Nooijen (80 procent), Jack van der Leden (40 procent), Elly Andrea (60 procent, administratief medewerkster)

Secretariaatsmedewerkers

Mies van Splunter (100 procent), Marianne Barnier-Spee (60 procent)

Stagiair en promovenda

Kimberly van Aart (stagiair Cultuurindex Nederland, 70 procent, per oktober)

Marilix Beernink (promovenda, 100 procent)

Financiën

Mede dankzij een aantal kleinere meevallers én dankzij een intensief sponsorwervingsbeleid werd het jaar 2015 afgesloten met een positief exploitatieresultaat van €46.588. In 2015 ontving de Boekmanstichting van het ministerie van OCW een basissubsidie van €727.496. Daarnaast ontving zij een projectsubsidie van €160.000, bestemd voor de Johannes Vermeer Prijs. Aan publieksinkomsten realiseerde de stichting €86.725. Voor projecten ontving zij van diverse particuliere en publieke fondsen respectievelijk een bedrag van €100.000 en €47.000. Tenslotte waren er inkomsten uit verhuur van gedeelten van het pand dat de stichting in eigendom heeft, te weten €29.938. De eigen inkomstennorm kwam daarmee uit op 29,78% in 2015.

Publicaties medewerkers

Kimberly van Aart

- *De Staat van Cultuur 2: Cultuurindex Nederland 2005-2013* (samen met Dimitri Lahaut)

Ineke van Hamersveld

- Compendium for European Cultural Policies and Trends in Europe, update country profile *The Netherlands*
- Startnotitie voor het KNAW-Boekmandebat *Kunst in de zorg: ontzorgt kunst?*, 30 januari
- Redactioneel 'De openbare bibliotheek verbindt'. In: *Boekman* 102, 1
- Redactioneel 'Kaalslag, maar ook cultuuromslag'. In: *Boekman* 103, 1
- "Wij zijn goedkoper dan de vloerbedekking": interview architecte Lana du Croq'. In: *Boekman* 103, 36-37
- Boekbespreking van J. Knell (rapporteur), *Enriching Britain: culture, creativity and growth: the 2015 report by the Warwick Commission on the future of cultural value*. In: *Boekman* 103, 59-60
- *Kaalslag of cultuuromslag? Feiten, cijfers & kansen in de cultuur*. Amsterdam, 22 juni (met Dimitri Lahaut)
- Redactioneel 'Kunst ontzorgt!' In: *Boekman* 104, 1
- 'Herstel van psychose door design: applicaties als hulpmiddel'. In: *Boekman* 104, 48-49
- Startnotitie voor het KNAW-Boekmandebat *Kunstkritiek in de 21e eeuw*, 18 september
- Redactioneel 'Gemengde berichten'. In: *Boekman* 105, 1
- Boekbespreking van H. Vinken, *Cultuur in Noord-Brabant: een benchmark*. In *Boekman* 105, 60-61
- Redactie *De Staat van Cultuur 2: Cultuurindex Nederland 2005-2013* (met André Nuchelmans)

Boekmanblog

- Discussiemiddag Wetenschappelijk Instituut voor het CDA *Kunst- en cultuurbeleid en de Christendemocratie*, 11 april
- Discussiemiddag Boekmanstichting en Lang Leve Kunst *Toegevoegde waarde van kunst voor ouderen en in de zorg*, 22 mei

Marielle Hendriks

- “‘Mercy, mercy, mercy’: zelfstandig muziekdocent sappelt, met plezier’. In: *Boekman* 103, 48-49
- ‘Een natuurlijke empathie voor medemensen: Marlene Dumas portretteert psychiatrische cliënten’. In: *Boekman* 104, 12-15

André Nuchelmans

- Boekbespreking van L. Marshall en D. Laing, *Popular music matters: essays in honour of Simon Frith*. In: *Boekman* 102, 62-63
- ‘Energie als drijfveer: interview beeldend kunstenaar Thijs Jansen’. In: *Boekman* 103, 24-27
- ‘Kunst geeft vertrouwen: theater over psychiatrische patiënten’. In: *Boekman* 104, 26-27
- ‘Nieuwe dynamiek door digitalisering: muziek- en boekenbranche krabbelen op’. In: *Boekman* 105, 46-50. (samen met Heleen Tersteeg)
- Redactie *De Staat van Cultuur 2: Cultuurindex Nederland 2005-2013* (met Ineke van Hamersveld)

Dimitri Lahaut

- ‘Vrijwilligers in de culturele sector in opmars’. In: *Boekman* 103, 44-47
- ‘Tweede editie Cultuurindex Nederland, Kerngegevens over de culturele sector 2005-2013 per pijler en per sector’. In: *Boekman* 105, 4-8
- ‘Burgers meer betrokken bij cultuur’. In: *Boekman* 105, 32-35 (samen met Andries van den Broek en Koen van Eijck)
- *De Staat van Cultuur 2: Cultuurindex Nederland 2005-2013* (samen met Kimberly van Aart)

Jack van der Leden

- Dossier *Boekman* 102 People’s Palaces: openbare bibliotheken als hart van de gemeenschap, 2010-2014. Webpublicatie
- Dossier *Boekman* 103 Wie geeft?: private financiers, vrijwilligers en vrienden, 2012-2015. Webpublicatie (samen met Mieke Nooijen)
- ‘Dankzij Wie is de Mol? minstens 100 man in de zaal: interview cabaretière Carolien Borgers’. In: *Boekman*, 103, 14-15
- Dossier *Boekman* 104 Kunst als recept, vanaf 2010. Literatuuroverzicht online.
- ‘It’s all in the game: simulatiegame voor chirurgen’. In: *Boekman* 104, 38-39

- Dossier *Boekman* 105 Monitoren en kerncijfers. Literatuuroverzicht *online*

Boekmanblog

- Onderzoek in zicht. Toine Minnaert: internationaal cultuurbeleid, 28 januari
- Verslag KNAW debat over kunst en gezondheid, 30 januari
- Boekman Salon: openbare bibliotheken, 10 maart
- Verslag debat vaste boekenprijs: onmisbaar of onzinnig?, 16 maart
- Verslag Boekmanlezing Cultuur en stad, 8 juni
- Boekman Salon: zzp'ers in de culturele sector, 16 juni
- Verslag KNAW debat over kunstkritiek in de 21e eeuw, 18 september
- Boekman Salon: design voor health, 1 oktober
- Onderzoek in zicht. Marjolein Oomes: maatschappelijke opbrengst bibliotheken, 9 november

Alice Souguir

Boekmanblog

- Onderzoek in zicht. Claartje Rasterhoff: De creatieve industrie in historisch perspectief, 22 september

Activiteiten medewerkers

Ineke van Hamersveld

- Was lid van de leescommissie van de publicatie *In samenspraak: suggesties voor het gesprek tussen musea en gemeenten*. De publicatie is geschreven door Publikum (Marijke van den Esschert) in opdracht van het Landelijk Contact van Museumconsulenten (LCM) en in samenwerking met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de Museumvereniging (MV). De publicatie is een vervolg op de uitgave *Handreiking museumbeleid voor gemeenten* en bijbehorend instrumentarium uit 2004.

Marielle Hendriks

- Expertmeeting over digitalisering van erfgoed bij de Raad voor Cultuur bijgewoond op 20 januari
- IETM conferentie in Brussel bijgewoond op 17 en 18 februari
- Kunstkwartet met Merlijn Twaalfhoven gemodereerd op 12 februari
- Kunstkwartet met Erik Schrijvers gemodereerd op 30 maart
- Adviesgroep Cultuurindex Nederland gemodereerd op 17 april
- Presentatie over het Nederlandse cultuurbeleid voor Deense onderzoekers gehouden op 26 mei
- Dissertatieprijsuitreiking gemodereerd op 3 juni
- Jury voorgezeten van de eerste prijsuitreiking Cultuurmarketing scriptieprijs, en prijs uitgereikt in Utrecht op 25 juni
- Openings- en slotwoord gehouden bij de conferentie *Kaalslag of Cultuuruomslag* op 22 juni
- Gesproken in Breakout sessie tijdens ABNAMRO businesssevent in Concertgebouw op 28 augustus
- Onderzoek in Zicht met Claartje Rasterhoff gemodereerd op 21 september
- Hoorcollege Universiteit Maastricht gegeven over de cultuurindex op 25 september
- Werkplaats 'Cultuur en identiteit' over nationale omgevingsvisie bijgewoond op 1 oktober
- Sinds november lid adviescommissie voor de nieuwe publicatie van Claartje Bunnik over de publieke waarde van cultuur
- Onderzoek in Zicht met Marjolein Oomes gemodereerd op 9 november

- Assembly of Experts of the Council of Europe/EricArts Compendium of Cultural Policies & Trends in Europe in Wroclaw, Polen bijgewoond op 11-13 november
- Presentatie gehouden over de cultuurindex bij leden Federatie Cultuur bij MKB-NL op 19 november
- Bijeenkomst Landelijke werkgroep Cultuurbeleid voorgezeten op 20 november
- Werkcollege verzorgd over de cultuurindex aan de Radboud Universiteit op 1 december
- Inleiding over de Boekmanstichting bij de kick-off van *A Sharing Academy* op 3 december
- Presentatie Cultuurindex Nederland update 2015 gegeven tijdens de conferentie *Cultuur in Beeld* op 14 december

Hilde Klein

- Moderator van de ronde tafelconferentie op de Hogeschool van Amsterdam over het informatievak, in januari
- Overleg Kunst(historische) Bibliotheken Nederland (OKBN), een overlegorgaan van instellingen en personen werkzaam op het gebied van bibliothecaire en documentaire informatieverzorging met betrekking tot beeldende kunst en architectuur
- Lid van de Werkgroep Speciale Wetenschappelijke Bibliotheken (WSWB), die de belangen van Nederlandse bibliotheken met unieke wetenschappelijke collecties en speciale doelgroepen behartigt
- Kwartiermaker voor samenwerkingsverband WSWB, Koninklijke Bibliotheek (KB) en Plusbibliotheken
- Lid van de online Nettime mailinglijst bedoeld voor netwerken van het culturele veld, politici en beleidsmakers
- Lid van het netwerk AdamNet, een netwerk van diverse Amsterdamse bibliotheken. Tevens lid adviesraad redactie Adamnet
- Organisatie van twee samenwerkingsbijeenkomsten over Wikipedia. Een bijeenkomst in juni bij het NIOD en in juli bij de Universiteit van Amsterdam, in samenwerking met AdamNet, het tijdschrift *Informatie Professional*, de KNVI en het AIN
- Organisatie van track over Wikipedia voor het KNVI-Congres op 12 november
- Werkbezoek aan Koninklijke Bibliotheek/Fobid: Nederlands bibliotheekwerk in internationale context

- Werkbezoeken aan diverse bibliotheken: Van Goghmuseum, Nederlands Instituut voor Kunstgeschiedenis, Naturalis en de Universiteit van Amsterdam (Roeterseiland en Bijzondere collecties)

Dimitri Lahaut

- Aanwezig bij expertmeeting over de gebruikswaarde van een in opdracht van de provincie Noord-Brabant ontwikkeld meetinstrument De Waarde van Cultuur (ontwikkeld door Prof. J.T. Mommaas voor het meten van de veerkracht van de culturele sector in Noord-Brabant)
- Lid adviesgroep Cultuurmonitor van de Hogeschool Utrecht (lectoraat Marketing, Marktonderzoek en Innovatie). Monitor is een afgeleide van de conjunctuurenquête van het CBS
- Gastredacteur *Boekman* 105 Culturele koersen

André Nuchelmans

- Zat op 16 januari tijdens de Eurosonic/Noorderslagconferentie in het panel Poppodia in cijfers I: trends 2007-2013. Hij gaf daar onder meer een presentatie over de cijfers uit de muzieksector die zijn opgenomen in de Cultuurindex Nederland

Bestuursactiviteiten

Marielle Hendriks

- Voorzitter bestuur Stichting Vrienden van de Academy of Vocal Arts in Den Haag
- Lid van board of Governors ERICarts, European Institute for Comparative Cultural Research in Bonn, Duitsland
- Penningmeester van ECURES, European Association of Cultural Researchers in Bonn, Duitsland
- Secretaris Johannes Vermeer Prijs in Amsterdam

Hilde Klein

- Bestuurslid van het Amsterdams Informatie Netwerk (AIN)
- Bestuurslid van de afdeling Onderwijs en Onderzoek (O&O) van de Koninklijke Nederlandse Vereniging van Informatieprofessionals (KNVI)